

Nas tednik

kulturno - politično glasilo

Kronika

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / številka 27

V Celovcu, dne 8. julija 1954

Cena 1 šilling

Beseda mladini in staršem

Kot mine vsako drugo leto, naj bo koledarsko, proračunsko ali politično, tako je v tem mesecu minilo letošnje šolsko leto. In po nekaj tednih oddiha se bo pričelo novo, novo za tiste, ki so z uspehom prestali naloge in čas in bodo prišli za stopnico višje na lestvi izobrazbe, ki je prvi pogoj za uspehe v življenju. Ne bo odveč primerjati šolska leta z razvojem človeka. Starost in šolski razredi so nekaj tako tesno povezanega kot člani družine, so lestvica življenja.

Na tisoče mladine je zapustilo učne dvorane, je sedaj doma, zre z zadoščenjem na delo, ki ga je opravila in pričakuje, da ji bodo starši to v tej ali drugi obliki povrnil. To velja v prvi vrsti za tisto mlado šolsko rast, kateri je pouk še vedno nekaka utesnitev in ki potrebuje dobre besede, hvale in spodbude, kot potrebuje mlada nežna rastlina posebne skrbi, obzira in nege.

To je naš rod iz razredov ljudske šole, ki se bo v prihodnjih dneh razbežal po igriščih, travnikih, gozdiščih, — povsod tam, kjer sta sonce in zrak, da bodo obledela ličeca dobila spet zdravo rdečico in mlado moč, ko se bo v jeseni pričel dan krajšati, ko bo sončno toploto morala nadomestiti umetna luč in predvsem gorkota iz srca roditeljev in učiteljev.

Vsak teh malih seveda ne bo imel počitnic na morju ali v gorah ali pri sorodnikih. Naši mali se bodo morali predvsem zadovoljiti pač zgolj s tem, da jim ne bo treba posegati šolskih prostorov, radi pa bodo tudi prijeli za domače delo v krogu svoje domačije, ki je dovolj zdrava, sončna in lepa.

Večjo odgovornost in skrb pa nalaga staršem in narodu ona druga generacija mladine, ki dozoreva, ki je z eno nogo že v življenju, z drugo še doma. Izbira poklica je tukaj najvažnejše vprašanje. Predvsem je to stvar tistega samega, njegovih staršev in okolice v kateri je doraščal. Nedvomno igrajo danes materialne skrbi veliko vlogo. Obstoj posameznika je tudi iz te strani ogrožen prav tako kot je bil pred nedavnimi leti.

Mi ne mislimo razpravljati tudi o teh stvareh, želimo povedati le nekaj kratkih misli izraženih v besedah, ki pridejo prav tako iz skrbi in srca kakršno je materino ali očetovo: Naš slovenski narod na Koroškem ima najsvetejšo dolžnost svoje potomce ohraniti svoji skupnosti in izročilu. Zato naj predvsem starši govore svojim sinovom, naj se ti posvete takim poklicem, v katerih bodo mogli ostati in delovati na rodni zemlji ali za to zemljo. Kot je plemenito in obvezno slaviti prednike, škropiti mrtve, — največja dolžnost pa je urejevati rast mladine, urejevati tako, da bo iz seme na žito in iz žita seme, in to le na lastni zemlji.

Cene in še kaj

V našem listu smo že poročali o porasti cen, predvsem za zelenjavo in meso. V tej zvezi smo tudi doživeli razne demonstracije, ki so v mestu Solnogradu dovedle do izgredov. Kako je vendar s temi cenami?

V zadnjem letu, to je od maja 1953 so cene dejansko naraščale. Tako se je margarina podražila za 34,6 odst., olje za 28,6 odst., železnica za 25 odst., pivo za 15 do 17 odst., cigarete za 14 odst., telečje in svinjsko meso za 11 odst., kava za 6,7 odst. Socialisti so vso odgovornost valili na kmete, češ tam je vzrok podražitvam mesu in zelenjavi. Zelenjava je prav gotovo pod vplivom vremena letošnjo pomlad dosegla izredne cene in tako se celo vrtnarji v celovški okolici hvalijo, da so to pomlad izredno dobro zaslužili.

Že leta sem je obremenjeval takozvani Kraulandov korupcijski škandal vso avstrijsko notranjo politiko. Krauland je vodil v povojnih letih ministrstvo, ki je upravljalo vso imovino, katere je ostala po končani drugi svetovni vojni brez dejanskega lastnika. Pravni lastniki so, ali pobegli ali pa postali žrtve vojnih dogodkov, deloma pa je spadala sem tudi imovina nacistične stranke. Kakor smo tudi v dosedanjih poročilih ponovno naglasili, so leta 1945 vse tri vladne stranke OeVP, SPOe in KPOe razdelile med seboj najprej tiskarne in tovarne za papir, ker so pač vse tri stranke najprej potrebovale za svoje politično delo časopise. Tako je v tej zvezi prevzela SPOe tovarno papirja Steyrmühl, OeVP pa tovarno Guggenbach na Štajerskem. Ka-

Proces je končan

kor je pokazal proces, ki je trajal 91 dni, so bolj po politični potrebi obdolžili bivšega ministra dr. Kraulanda zlorabe svoje ministrske oblasti in ga stavili pred sodišče.

V torek, dne 6. julija, je dunajsko sodišče izreklo po 90-dnevni obravnavi in zaslišanju 116 prič sodbo in oprostilo bivšega ministra Kraulanda in večino z njim obtoženih, med temi tudi g. Erwina Möbiusa, ki je vodil v povojnih letih tovarno akumulatorjev v Bistrici v Rožu.

Zanimive bodo seve tudi številke, ki nam bodo pokazale stroške tega procesa. Ker je vložil tožbo državni tožilec, padejo seve tudi vsi stroški procesa v breme državne blagajne.

Veliki načrti

Padanje brezposelnosti v Avstriji dokazuje, da je bilo z državnimi in drugimi javnimi sredstvi mogoče ustvariti velike delovne možnosti in zaposliti visoko število delavcev. Število zaposlenih in s tem zavarovanih je preseglo dva milijona, kar v Avstriji do sedaj nismo imeli ne pred vojno in ne po vojni. To število kaže, da se avstrijsko gospodarstvo ojačuje. Seve to število nalaga tudi vladi velike skrbi za bodočnost. Vse, kar je zaposleno, ima v doglednem času tudi pravico in možnost brezposelne podpore. In tako je za prihodnjo zimo pričakovati veliko število brezposelnih, ki bodo dobivali državno podporo. V stavbarskem področju je število zaposlenih

najbolj naraslo in tako bo morala vlada predvsem gledati na to, da bo tudi v bodoče te delavce zaposlila. Parlament je dejansko pripravil tudi podlago tem načrtom. Do 31. decembra lanskega leta smo morali plačevati še zasedbene stroške in takozvani zasedbeni davek. Ta davek so sedaj spremenili za druge potrebe in sicer največji del za zopetno pozidavo porušenihi stanovanj, del gre za pozidavo malih in srednjih stanovanj in nekaj hočejo rezervirati za podporo družinam z večjim številom otrok. Na ta način računajo, da bodo letno zgradili 30.000 stanovanj, kar naj bi zmanjšalo stanovanjsko bedo. Koroška bo iz tega fonda dobila 6.55 odstotkov.

Ali — ali

Politična napetost med Francijo in Nemčijo se stopnjuje. Nemški kancler Adenauer je stavil ultimatum: Ali bo Francija sprejela osnutek Evropske obrambne zveze, ali pa bo Nemčija z Ameriko in Veliko Britanijo šla svojo pot. V primeru, da francoski parlament ne bi odobril Evropske obrambne zveze, to se pravi, da ne bi pristal na skupno evropsko armado, je Nemčija odločena, da sklene z Ameriko in Veliko Britanijo posebno pogodbo in organizira svojo narodno armado tudi brez pristanka Francije. Taka dalekosežna izjava nemškega kanclerja gotovo ni prišla iz nemških ust, marveč je posredno ameriška izjava in tako pravzaprav ameriška grožnja Franciji. Ta izjava nemškega kanclerja je izzvala v Franciji veliko pozornost ali celo presenečenje. To stališče Zahodne Nemčije in s tem tudi Amerike in Velike Britanije izpričuje istočasno odločnost Zahoda, da da Nemčiji popolno svobodo v državno-

pravnem pogledu in praktično ukine tudi zasedbo Zahodne Nemčije in tako bi nastal položaj, da tudi Francija ne bi mogla v nedogled držati svoje cone v Nemčiji. To priznanje nemške svobode bi bilo pričetek organizacije nemške narodne armade. Take rešitve se seve Francozi ne veselijo in je po vsej verjetnosti tudi vest, da je Amerika povabila novega ministrskega predsednika Francije g. Mendesa Franceja v Ameriko, v zvezi s temi načrti. Pri tej priliki obiska bi ameriški zastopniki pojasnili vse posledice zadržanja francoske države.

Vsekakor je zanimivo, da je napovedani obisk francoskega državnega tajnika v zunanem ministrstvu g. Beaumonta pri nemškem kanclerju Adenauerju odpovedan. Pri tem obisku bi se morala oba politika razgovarjati o Evropski obrambni zvezi. Adenauerjev ultimatum pa je izsilil francosko stališče, da razgovora ne bo.

Težave francoske vlade

Z velikim zaletom se je vrgel novi ministrski predsednik Mendes France na delo. Prva pot ga je vodila v Ženevo, kjer se je sestal s kitajskim zunanjim ministrom Ču En Lajem, da bi se porazgovorila o premirju v Indokini. Vsa Francija je stavila velike upe v te razgovore, ker pač osemletna vojna francosko armado in francosko gospodarstvo močno obremenjuje. Mendes France se je vrnil z velikimi upi v Pariz, ČU-EN-LAJ pa je odpotoval na obisk v Indijo in nato v Burmo. Komunistične čete pa so s svojim prodiranjem v Indokino nadaljevale in izsilile izpraznitev porečja Rdeče reke, to je najbogatejšega dela Vietnama. Ta izpraznitev pomeni, da je Francija

KRATKE VESTI

Neka ameriška stavbna družba je postavila zidove novega 22-nadstropnega nebotičnika z montažnimi aluminijevimi opekami v 14 urah. Če bi zidove delali iz opeke, bi za to delo potrebovali najmanj dva meseca.

Švica namerava v kratkem kupiti v Veliki Britaniji sto reakcijskih lovcev in sto tankov.

V Clevelandu se je pričel resen odpor proti „umazani literaturi“ oz. proti njihovim prodajalcem in bo policija aretirala one trgovce, ki ne bodo nehali prodajati tega strupa.

Francosko prebivalstvo v Tuneziji zapušča vedno v večjih masah ta kraj in se vrača spet v Francijo nazaj.

Družino si je izmislil. V Angliji so samski davki zelo visoki. Da bi se jim izognil, si je neki samški Anglež v Bristolu izmislil družino: najprej ženo, sčasoma pa je začel dodajati tudi otroke. Kar štiri si je izmislil in jim dal lepa imena. Po naključju pa je prišlo na dan, da je Anglež sam in da si je v tem času prihranil okoli dve sto funtov. Njegova „družina“ je potem seveda uradno „umrla“, družinskega „očeta“ pa so za tri mesece zaprli.

Ameriško vrhovno sodišče je s soglasnim sklepom odpravilo rasno ločitev v ameriških javnih šolah.

Dne 4. julija so zaključili IV. tržaški velesejem. Število razstavljenecv je bilo letos manjše kot prejšnje leto. V glavnem so bile zastopane Italija, Avstrija in Jugoslavija.

Zadnjo nedeljo zvečer se je v bližini Tournon na progi St. Etienne-Avignon dogodila huda železniška nesreča. Trčila sta tovorni in motorni potniški vlak skupaj. Bilo je pri tem 20 mrtvih in 50 ranjenih.

V Dolomitih kakor tudi v Bajerskih alpah se zima noče umakniti, še vedno sneži.

V južnih krajih Japonske so še vedno močni nalivi. Poplave zavzemaajo vedno večji obseg in tirjajo ogromno število človeških žrtev.

Grozen zločin v Karniji. — Na pokopališču v kraju Arta v Karniji se je dogodil nezasišan zločin. Kakor javljajo orožniki, je neki moški ugrabil majhno deklico in jo odpeljal na pokopališče, kjer jo je posilil, tako, da se je deklica onesvestila. Da bi zakril svoj zločin, je surovež dvignil marmornat pokrov neke grobnice, spraviil onesveščeno deklico v grobnico in jo spet pokril s pokrovom ter zbežal. Ponoči se je deklica zopet osvestila in je začela klicati na pomoč, toda nihče je ni slišal, ker je pokopališče oddaljeno od bivališč.

Starši so takoj začeli iskati pogrešano deklico. Ko so otroci povedali, da so deklico videli z nekim moškim na poti, ki pelje na pokopališče, je skupina vaščanov odšla na pokopališče skupno s starši, kjer so deklico na ves glas klicali. Končno so zaslišali šibek glas, ki je prihajal iz grobnice. Dvignili so pokrov in deklico rešili. Orožnikom se je posrečilo aretirati zločinca, ki mu je ime Giulio Agostinis in je star 31 let. Priznal je svoj zločin.

Politični teden

Po svetu . . .

Zdaj moremo bolj razumeti, zakaj so vodilni ženevski politiki tako jedrno hiteli domov, ko so bili pogajanja prekinili. Novi francoski predsednik je svojo obljubo, da bo našel rešitev za Indokino, hotel na vsak način držati. Poiskal je takoj Ču En Laja in je tako po ovinkih prišlo do „rešitve“, ki je bila na prvi pogled majhna senzacija: francoske čete v Indokini so nasprotniku prepustile del najbogatejše pokrajine z 2 milijonoma prebivalci. To je cena premirja. To je bil do sedaj rezultat Ženeve. Konferenca se bo sicer nadaljevala, toda že danes je videti, da bo imel Zapad še težji položaj kot tokrat.

Iz zgolj „povabljenega“ Kitajca Ču En Laja je nastala velesila, ki je že tokrat igrala eno prvih vijol. Komunistična Kitajska bo prej ali slej tudi za Sovjete prijatelj, na katerega bo treba vedno bolj paziti in zaveznik, ki utegne vedno več zahtevati. Morda utegne že v bližnji bodočnosti priti do zanimivega političnega razvoja.

Zaenkrat imajo azijski komunisti bojno geslo „Azija Azijcem“, kateremu zapadne sile težko kaj pametnega ukrenejo.

Francoski predsednik Mendes France končno ni imel prevelike izbire pri svojih odločitvah. Francoski parlament je hotel z Indokino končati, zato mu je dal zaupnico, če bi pa obljube ne bil držal, bi ga strmoglavili. Na drugi strani pa je resnica, da Francozi sami ne bi mogli držati svojih azijskih kolonij z nadaljevanjem vojne proti Ho Či Minhu, ki ga podpira Kitajska z vojaki, Rusija z vojnim materialom. Francozi bi morali izkrmaveti. Zato je sedanje premirje v Indokini iz tega vidika zanje še celo uspeh. Amerikanci bi sicer prišli pomagat in vodit vojno v Indokini, toda proti komunizmu, ne pa za francoske posesti.

Konferenca v Washingtonu končana, te dni se sestanejo zunanji ministri spet v Ženevi.

Neugoden razvoj dogodkov v Južni Aziji je zahteval, da obe največji zapadni sili enotnejše sodelujeta pri težkih razgovorih s sovjetskimi in kitajskimi predstavniki. Churchill je svoje bivanje v Washingtonu imenoval „družinske razgovore“. Podoba je, da do kakih posebnih zaključkov ni prišlo. Amerika in Anglija sta sklenili izvesti skupne ukrepe sprčo naraščajoče ekspanzivnosti komunizma v Aziji. Podrobnosti niso znane.

Eisenhower in Churchill sta v skupni izjavi poudarila one točke Atlantske izjave iz leta 1941, ki govorijo o načelih mednarodne politike: sodelovanje z vsemi miroljubnimi deželami, skupni nastop proti napadalcu, odklanjanje imperializma in kolonializma, zvestoba do Organizacije združenih narodov itd.

S temi načeli oboroženi bodo v Ženevi govorili s Kitajci in Rusi. Medtem je Ču En Laj obiskal svoje nevtralne zaveznike v Aziji, Indiji in Burmi in bo gotovo imel odprta ušesa tam, ko bo govor o odklanjanju kolonializma. Nadel si je nalogo organizirati Azije in izriniti Evropejce in druge iz te celine.

Nemčijo bodo oborožili, toda na kateri podlagi?

Amerikanci in Angleži so baje že izdelali načrt za oborožitev Zapadne Nemčije brez sklenitve Evropske obrambne zveze. V tem smislu je govoril tudi Adenauer, ko je omenil „nacionalno“ armado. Dobrodošel povod za to je bila odklonitev Mendes Francea, da bi se udeležil seje držav Evr. obr. pogodbe. Zdaj se je pa v Franciji položaj zagovornikov te pogodbe izboljšal. Zbor socialistične stranke je na svojem zasedanju izglasoval resolucijo, s katero odobrava pristop k Evr. obr. pogodbi. S tem bi na prvi pogled nje zagovorniki v parlamentu dobili rahlo večino. Zgodilo pa se je že večkrat, da so poslanci glasovali proti navodilom lastne stranke. Mendes-jeva vlada do Evr. obr. pogodbe še ni zavzela jasnega stališča, toda dogodki jo silijo, ker je nevarnost, da bo razvoj šel svojo pot brez Francozov.

V Guatemali so zmagali protikomunisti

Protivladni oddelki, ki so iz Hondurasa pred 14 dnevi vdrli v državo, da bi zrušili komunizmu prijazen režim, so skupno z redno vojsko prevzeli oblast. Častniški zbor se je v zadnjem trenutku odločil za pogajanja z uporniki. Zaradi tega ni prišlo

do večje državljanske vojne. Novi predsednik vlade se je pripeljal v glavno mesto skupno z ameriškim poslanikom. Člani prejšnje vlade so pobegnili v poslaništva tujih držav, predvsem v mehiško. Istočasno je nova vlada ukazala zapreti vse vodilne ali znane komuniste in njih pristaše. Razen v nekaterih predelih v notranjosti, kjer so se oborožili kmetje, ker se boje, da bi jim nova vlada odvzela zemljo in jo spet vrnila veleposestnikom, je v deželi spet mir in običajno življenje.

. . . in pri nas v Avstriji

Minuli teden se je moral avstrijski državni zbor prerivati skozi ogromen plaz, ki je nanj navalil v obliki 52-tih zakonskih predlogov, sedaj tik pred počitnicami. Vajeni smo že, da pri nas postave sklepajo pravzaprav že prej, preden pridejo v parlament, koalicijske stranke v posebnih tajnih pogajanjih. Državni zbor so zaradi tega imenovali včasih „glasovalno mašino“. Vendar

Gospodarski pogledi na Daljni vzhod

Amerika rabi tržišča, da tja lahko prodaja svojo proizvodnjo. Ob ogromni zmogljivosti ameriškega gospodarstva je trg nujno potreben, če naj ne nastane kriza kakor v letih okoli 1929. Evropa ob svoji lastni znatno povišani zmogljivosti gospodarstva ne bo zadosten odjemalec, posebno še zaradi tega ne, ker bo predvsem nemška proizvodnja, ki je poleg tega tudi po kakovosti boljša, nepremagljiv konkurent.

Ostane le eno, da se ameriško gospodarstvo obrne bolj proti, danes tudi zelo nemirni Afriki ali Daljnem vzhodu. Tam so trčili že pred 2. svetovno vojno drug ob drugega japonski in ameriški gospodarski interesi. Preko Filipinov je ameriški trg segel predvsem na Kitajsko. Japonska je polagoma pridobila odjemalce v vsej vzhodni in južnovzhodni Aziji. Tu so ležali tudi globlji vzroki za izbruh kitajsko-japonske vojne. Tedaj že je Amerika — in tudi Anglija — krepko podprla Kitajsko in jo usposobila, da je ob japonskem pritisku lahko vzdržala tudi še, ko so Japonci zasedli vsa pristanišča, preko katerih je Čan — Kajšek dobival pomoč. Spominjal se bo še ta ali oni slavne „Burmske ceste“ (Burmastrasse), ki so jo zgradili, da so lahko iz Ranguna dovažali pomoč po suhem.

Japonska je morala kapitulirati. Komaj pa so začeli Amerikanci zopet izkoriščati kitajski trg zase in nalagati zopet težke milijone, že je komunistična revolucija vse požrla. Pravijo, da so bile ameriške izgube tako velike, da vsa svetovna vojna ni stala Ameriko več. Zato je tudi razumljivo, da vlada v Ameriki tako ostro nerazpoloženje do komunističnega režima na Kitajskem.

Radi ali neradi so morali Amerikanci kot protiutež proti Kitajski podpreti Japonsko. Tako zopet prihaja čas, ko bo šla tudi japonska roba zopet po vsem svetu in

je letos edinstven slučaj, da so to „glasovalno mašino“ postavili naenkrat pred tako grmado.

V debatah so govorili predvsem o znatnem naraščanju cen. Poslanci z desne pa so dokazali, da zadnje naraščanje cen po uradnem indeksu še zmeraj ni povzročilo večje druginje, kot je bila ob petem paktu o cenah in mezdah, marveč da še vedno leži 1,1 odstotka pod tedanjo višino. Trdili so, da so predvsem socialisti zagnali gonjo samo zato, da bi dobili volilne parole za predstoječe deželnozborske volitve v nekaterih zveznih deželah. Predvsem pa so poudarili, da so plače skoro v vseh panogah za delavce od tega časa zrasle čisto po tistem, ker so po vrsti prišle brez splošne ureditve skoro povsod nove kolektivne pogodbe v veljavo, ki so določile višje mezde. Tudi v poljedelstvu zaposleni predstavljajo znaten del prebivalstva in ni mogoče to socialno plast potisniti popolnoma ob stran, kajti tudi njej pristojna primeren izkupicek, da lahko krije svoje potrebe.

Na gospodarskem polju sta bili važni ta teden dve stvari. Postavili so poseben načrt za prihodnjih deset let, ki bo jamčil sredstva za razna javna dela. V prvi vrsti gre tu za avto cesto (Autobahn) od Sol-

bo delala ameriškemu stricu težke preglednice. Naravno nasprotstvo je zopet tu in že se oglašajo na Japonskem vedno močnejši glasovi, ki terjajo preusmeritev japonskega gospodarstva in sicer popolno specializiranje za kitajski trg. Kitajski vodja Mao Tse Tung je to vprašanje ob neki priliki, računajoč na tenek posluš Japoncev, dejal, da se da s pomočjo japonske industrije in kitajskih surovin ustvariti gospodarska skupnost, ki bo zadostila obema in predstavljala steber neodvisnosti azijskih narodov. Če se to posreči, bi bila v Aziji, na kateri je Amerika predvsem gospodarsko zainteresirana, popolnoma izrinjena.

S to smerjo se tudi ujema, če trdijo, da Kitajska ne namerava zaenkrat vsiljevati nadaljnjih komunističnih režimov v Aziji. Naj bi se utrjevalo to, kar je že komunistično od Indokine pa do Severne Koreje. Zato so menda Kitajci tudi pripravljene podpreti sklenitev premirja s Francozi. Ob teh treh jedrih Indokina — Kitajska — Severna Koreja naj bi se zbrala azijska skupnost, ki bi se skušala najprej gospodarsko osamosvojiti. Ob premoči komunističnih dežel pa bi se morala po tej teoriji postopoma in naravno razviti revolucija in družabni preokret.

Tako gledano je ves problem Azije v tem, da po eni strani iščejo Azijci politično in gospodarsko neodvisnost, po drugi strani pa preti mamutovi industrijski proizvodnji Amerike huda kriza, ker izgublja azijsko tržišče. Nekateri trdijo celo, da pač zaradi tega obstoja največja nevarnost vojne, ne toliko zaradi nasprotujočih svetovnih nazorov. Nek ameriški industrijalec se je k temu tako izrazil: „Rajši vojno kot krizo!“ Hvala Bogu pa danes prevladuje mnenje, da v atomski dobi tak račun ne bi bil več pravilen.

† Msgr. Ivan Trinko Zamejski

Iz Julijske Benečije smo prejeli za vse Slovence žalostno vest, da je v svoji rojstni vasi Trémun pod Matajurjem umrl predstavnik in voditelj Beneških Slovencev, msgr. Ivan Trinko, ki je lani še ves delaven in krepak praznoval devetdesetletnico.

Rojen je bil 25. januarja 1863. V šolo je hodil v Čedadu, v gimnazijo pa v Vidmu, kjer je nadvse vzljubil svojo domovino in svoj materinski slovenski jezik. Študiral je slovenske pesnike in pisatelje in začel tudi sam pisati. Novo mašo je imel 21. junija 1886. Nato je še naprej študiral bogoslovne vede in se naučil skoro vse slovenske jezike. Poučeval je na gimnaziji in pozneje postal ravnatelj bogoslovnega zavoda v Vidmu. Po upokojitvi se je preselil v svojo rojstno vas.

Trinko je bil glasnik Beneške Slovenije, ki je prebujal narodno zavest, odkril samobitnost in prvi pokazal svetu Beneške Slovenice. Učil in vzgojil je cele rodove slovenskih dijakov in skoro vsi današnji slovenski duhovniki in Beneški Sloveniji so njegovi učenci.

Bil je silno plodovit in univerzalen. Pisal je povesti. Njegovi spisi so polni humorja. V šali je podajal vzgojne misli, pesnikoval, komponiral, slikal in prevajal slovenske pesnike in pisatelje v italijanščino. Do smrti je neprestano delal in še za letošnje leto

je sestavil za svoje drage rojake koledar. Bil je učenjak predvsem pa dober vzgojitelj in vodnik mladine.

Trinkova smrt je za Beneške Slovence nenadomestljiva izguba, pa tudi za vse Slovence je Trinko eden največjih in najplodovitejših rodoljubov, kar so nam jih dale slovenske matere.

Naj se njegovo telo spočije v domači zemlji, katero je tako ljubil in ji posvetil vse življenje; duša pa bo prejela pri Vsemogočnemu plačilo zvestega, nesebičnega in svetniškega duhovnika!

TRGOVEC, IVAN WERNIG — UMRL

Pokojni Ivan Wernig je bil rojen 28. julija 1893 v Šmarjeti v Rožu, v poznani gostilni Ibočnik. Ta gostilna je vsočas slovela po celem Rožu. Ker je deček po dovršenih šolah kazal nagnjenje do trgovske stroke, so ga starši dali izučiti trgovstva. Poznan je bil v Celovcu in po vsej Koroški kot agilen, soliden trgovec s poljedelskimi stroji in blagajnami. Bil je zelo postrežljiv z nasvetom vsakemu. Govoril je rad slovensko, ter se čutil Slovenca z dušo in telesom, torej pristen Rožan. Pokojnik je bil nečak župnika zlatomašnika dr. Ivan Lučovnika v št. Janžu v Rožu. Pogreb pokojnika se je vršil ob obilni udeležbi v Kapli ob Dravi. Pokojnik zapušča sina trgovca Ivana, hčerki Brunhildo in Frido. Blag mu spomin! Sorodnikom naše sožaljel

nograde na Linz in Dunaj, kakor so jo nameravali že v Hitlerjevi dobi. Poleg tega so pri tem načrtu tudi velike investicije pri železnicah in pri pošti, katera namerava povsod avtomatizirati telefonske zveze, pripraviti brezžično telefonijo in telepatijo (prenos ne le zvoka, ampak tudi slik). Takih investicijskih sredstev bodo deležne torej predvsem dežele Solnograška in Zgornja Avstrija, kjer je na vladi OeVP.

Ker v Avstriji velja povsod proporc, je bilo treba misliti še na to, kako nuditi nekaj tudi socialistično vladani Koroški. Zato je Koroška lažje prodrila s svojimi zahtevami. Podpisana je bila pogodba, ki jamči sredstva za dograditev elektrarne v Kolbnitzu, takozvani „Reisseck - Kreuzeck-Werk“. S tem bo Koroški precej pomagano. Lažje bodo zaposlili brezposelne, ki jih še vsekakor imamo.

Državni zbor je minuli teden potegnil tudi nove meje za avtonomno zvezno mesto in deželo Dunaj in tako priključil osemdeset občin Nižji Avstriji. To bi sicer ne bilo nič posebnega, če bi bil avstrijski volilni zakon malon drugačen. Ta namreč v sedanji obliki zahteva, da mora vsaka volilna skupina dobiti vsaj v enem volilnem okrožju osnovni mandat, potem jo šele upoštevajo pri razdelitvi preostalih glasov („Reststimmen“). Koroška je n. pr. zase eno volilno okrožje in komunisti tu za državni zbor niso dobili osnovnega mandata. Tako tudi povsod drugod ne. Edino na Dunaju, ki ima po številu prebivalstva več volilnih okrožij, so dobili komunisti v enem okrožju osnovni mandat in tako bili deležni tudi razdelitve preostalih mandatorov. Osnovni mandat, tako pravijo, pa je s tem razbit, ker je tisto okrožje deljeno. V Nižji Avstriji komunisti za enkrat nimajo izgledov.

Drugače se politično pri nas ni zgodilo nič posebnega. Saj je omenjeno mletje postavil preveč zaposlilo parlament. Sicer pa nekateri trdijo, da pri takem načinu postavlja razni poslanci niti ne vedo, zakaj glasujejo.

Ob štiridesetletnici Sarajevskega atentata so se v avstrijskih listih razpisali. Zanimivo je, da prevladuje tu po tem pisanju naziranje, da je bila kriva prve svetovne vojne Srbija, čeravno je znano, da je Srbija sprejela vse točke avstrijskega ultimata, edino ne točke, ki je zahtevala, da bi v Srbiji raziskovala avstrijska policija. To bi morala pa seveda vsaka suverena država odkloniti. Sploh je bilo pri tem opaziti, da Avstrijci še danes preveč jočejo za nekdanjo veliko monarhijo, ki je pač ni več in po razvoju 40-tih let tudi biti več ne more. Bolj koristno bi gotovo bilo, resno se baviti z vprašanjem, kako se včleniti v po l. 1914 nastalo dejansko stanje.

Stari ljudje — pozor!

Državni zbor je sklenil minuli teden nadaljevanje roka po paragrafu 31. prve postavbe za novo ureditev socialnega zavarovanja. S tem dobi vsak možnost, da še tudi vnaprej, najdalj do 31. decembra letošnjega leta, izrazi možnost prostovoljnega doplačila treh let za starostno zavarovanje (rento). To doplačilo velja samo za izpolnitev onega časa, za katerega prispevki k starostnemu zavarovanju niso bili plačani, ne pa za čas, ki je že plačan, torej dvakratno plačilo ni mogoče. Nadalje velja tako doplačilo po členu 31. samo za prazne vmesne čase, to se pravi, za čase, ki leže med dvema plačanima dobama.

Še na kratko, zakaj je važno, da vašo preteklost malo pregledate in ugotovite, če boste imeli dosti let v primeru, ko boste prosili za rento. Za rento je treba imeti v primeru starosti petnajst let plačanih prispevkov (oziroma nadomestnih časov, za katere pride v glavnem v poštev le vojaška doba). V primeru delanezmogućnosti zadostuje pet let. Ta leta ne smejo biti zapadlena. Zapadejo pa, ako zadnja tri leta, preden prosite za rento, nimate najmanj eno leto polno plačanih prispevkov. Nadalje zapadejo, če od dneva, ko prosite za rento in pa do l. 1. 1939 nazaj nimate najmanj polovico časa kritega s prispevki (oziroma nadomestnimi časi). Če sta obadva predpogoja dana, to se pravi, da imate potrebno kritje, potem leta niso zapadla in šele potem vam računajo tudi prejšnje čase zaposlitve v Avstriji.

Torej dobro premislite in ukrenite po potrebi. Potrebna pojasnila lahko dobite tu pri nas ali pa direktno pri pristojni zavarovalnici (N. pr. Landwirtschaftskrankenkasse, kjer je tudi uradnik, ki zna slovensko). Poudarim še, da rento dobijo lahko tudi nedržavljeni (begunci).

Lakomnost na denar

Ali veš, kako lovijo zamorci opice? Zelo zvito. Napravijo vrečo iz kože, vanjo dajo nekaj riža, ki je najboljša poslastica za opice. Vrečo močno na vrhu zvežejo in privežejo na drevo. V vrečo napravijo samo tako veliko odprtino, da lahko pomoli opica skozi njo tace. Polno tace riža pa opica ne more vzeti ven. Ker pa je na riž tako lakomna, noče spustiti riža, ampak skuša na vsak način s polno tace ven. Zato kriči, vleče, otepa. Medtem pa jo iz skrivališča zapazi zamorec, prihiti in jo zgrabi za vrat. Kako je opica nespametna! Treba bi ji bilo samo pustiti plen in bi lahko ušla. A lakomnost na riž je večja, zato se pusti rajši ujeti.

Pazi, fant, dekle, da tudi tebe lakomnost po denarju ne zapelje v sužnost črnih strasti. Res je, brez denarja se ne da živeti. Važno pa je, da denar nam služi, ne pa, da mi postanemo njegovi sužnji. Denar je samo sredstvo. Pazi, da ne vidiš v zbiranju denarja svoj glavni cilj! Denar ti more biti dober sluga, a gorje, če zagospodari nad teboj!

Kako moralno slabo deluje na človeka igranje kart za denar. V zatohlih gostinskih sobah v veliki živčni napetosti se zbirajo strastni igralci, ki so sužnji denarju. Koliko sijajnih talentov je že zapravilo s takim početjem lepo bodočnost.

Pa ne obstojajo nevarnosti samo za odrasle, tudi za mlajše. Zelo nevaren je prijatelj, ki mu ni važno učenje ali delo, ampak izživljanje, dovoljena in nedovoljena zabava. Za tako zabavo pa je treba veliko denarja. In kje naj dobi mlad človek denar? — Za vsako ceno pa ga hoče imeti, ker ima toliko zahtev. Lepoto svoje duše žrtvuje in sledi misli: Denar za zabavo moram dobiti za vsako ceno. K uresničenju tega mu pomagajo goljufije, laž, sleparjenje, včasih celo tatvina. Ubogi taki mladi ljudje, ki se tako pustijo kot sužnji, da zagospodari denar nad njimi.

Nekega grškega modrijana so vprašali, kdo je najbogatejši. Ta je odgovoril: „Tisti, ki je z najmanjšim zadovoljen!“ Res je, če ima človek več zahtev, bolj je nezadovoljen in slabše gospodari z denarjem. Če človek še tako malo zasluži, si mora nekaj prihraniti za nepredvidene izdatke, kakor so n. pr. pri bolezni, raznih nesrečah in podobno.

Mladi ljudje pa se morajo že zgodaj učiti hraniti! — Nikoli ne porabi več, kot dobiš od svojih staršev! Lepo je, če se kakšnemu izdatku kdaj odpoveš, in daruješ, čeprav samo malenkost, v cerkvi, revežem. Kakšno veselje boš napravil s tem drugim in sebi. Vadil se boš tako biti z majhnim zadovoljen, kar ti je porok, da boš odrasel znal prav gospodariti z denarjem.

ZANIMIVOSTI IZ INDIJE

Od vsakega petega človeka na svetu je eden — Indijec. Tedensko se rodi 100.000 Indijcev. V Indiji je 10 milijonov več moških kot žensk. Letno umrje tam 200.000 ljudi zaradi kolere. Zaradi kačjega strupa jih umrje 20.000. Od vsakih 100 moških jih je samo 13, ki znajo brati; med ženskami pa samo 2 od vsakih 100; pač pa je med indijskimi kristjani od 100 krščenih 25 pismenih. Gobavcev je v Indiji 1 milijon. Od teh jih je le 100.000 v gobaviščih, ki so izključno v oskrbi krščanskih misijonov.

AFRIŠKA MODA

Ravnanje pričeške je za zamorske žene poglavitna skrb. S svojimi lasmi ustvarjajo prava umetna čuda. Kdor jih bo pozorno od zadaj ogledoval, ga bodo prav gotovo presenetile pričeske v obliki vrčev, razpršujočih se žarkov, ali celo malih klobasic.

Brez števila prepestrih in mnogokrat naravnost mikavnih oblik. Zamorske se češčejo ob sobotah zvečer, da se z novo pričesko pokažejo potem v nedeljo. Taisto puščačo nedotaknjeno ves naslednji teden. In v teh pričeskah moreš najti vso mogočo šaro: sponke, svinčnike, žlice in podobno.

Misijonska sestra, ki vsa ta zanimiva zamorska čuda popisuje, ob koncu dostavlja: „Slednjič pa je takšna pričeska koristna, posebno za nas misijonarke, ki zamorske uvajamo v skrivnosti gospodinjskih umetnosti. Kajti nenehno imajo pri roki vse, kar jim je za gospodinjstvo potrebno...“

Materinska proslava v Št. Jakobu v Rožu

Šele sedaj? Tako pozno? Toda, kaj se čudite: ali nimamo vedno mater — skozi vse leto, ali jim nismo vedno dolžni hvaležnost, ali niso vedno vesele, kadar se jih spomnimo in kadarkoli jih otroci proslavljajo?

V nedeljo, 20. majnika, so popoldne in zvečer napolnili farno dvorano starši in ni jim bilo žal. Splošno pravijo, da tako lepe in pristrčne materinske proslave še niso doživeli. Vpestrih 18 točkah proslave so se vrstile pesmi, deklamacije in igrice, kjer so sodelovali otroci Marijinega vrtca in še mali iz otroškega vrtca — šele 4 leta stari. Najbolj smo občudovali malo petletno Lebnovo Milko, ko je napovedovala, kaj bo z njenimi desetimi sinčki in peterimi hčerkami. Da si je le mogla tako dobro vse zapomniti. Do solz je ganila spevoigra: „Živi in mrtvi materi“, v kateri govori Majda o svoji živi, Andrejček pa o mrtvi materi, kateri po balončku pošilja pismo v nebesa. Kako ljubko in izvrstno sta ta dva mala prepevala sicer težke speve. Igralsko najboljša je bila igrice: „Cilka in njena punčka“, ob njej smo se pristrčno nasmejali, zlasti doktor Hudopisk je bil posrečen. Cilka pa nam je tako lepo prepevala pesmi „Mati ziblje“ in uspavanko, da nas je prevzela in smo uživali ob vsebini in mehkem srebrnem glasu.

Ne moremo omeniti vseh točk in sodelujočih, toda vse moramo pohvaliti, da so

nam pripravili proslavo, kot jo naše dobre mamice zaslužijo. Posebno pohvalo zaslužijo oni, ki so pripravili proslavo, kajti treba je žrtvovati veliko časa in imeti koš potrpežljivosti, preden je toliko otrok naučenih. Hvaležni smo zlasti g. župniku, ki je kljub tolikemu delu lepo naučil otroke peti in v svojem govoru tako lepo počastil matere, pa obenem znova poudaril njihovo odgovornost in vzgojiteljsko dolžnost. Bog živi naše dobre mamice, ki so na zemlji naše največje bogastvo in naš največji zaklad!

„VERA IN DOM“

mesečnik za družino in prosveto, št. 6, je izšel. V pestri obliki prinaša družinam leposlovno in poučno branje: Kristo S. nadaljuje izvirno povest izpod Dobrača, s črticami sodelujejo: Saša Pertot (Klic iz morja), Janko Polanc (Mačeha), Bojan R. (Bela roža), Ciril (Spev), Hercegovka (Vljudnost pri Hercegovcih) in Milica (Rože v rožniku). Drago Štoka piše o obisku pri Trinku. Pesmi so prispevali: Polanšek Valentin, Milka Hartmanova, Stanko Jančič, Ljubka Šorli in Limbarski. V prosvetnem delu je pomembno poročilo o večeru slovenske marijanske pesmi v Trstu in o tržaških slovenskih slikarjih. Tudi žene in gospodinje imajo v reviji praktične nasvete.

Grajsko gledališče v Brežah (Feiesach)

Pedro Calderon — Sodnik Zalamejski

V Brežah so se pred petimi leti zbrali mladi gledališki umetniki-idealisti in so ustanovili komite, ki naj bi organiziral vsakoletne igre na prostem. Breže so nedvomno najlepše zgodovinsko mestce na Koroškem in kot prirodna kulisa najbolj poklicano za uresničitev tako velikih gledaliških prireditev, kakršne so sedaj grajske slavnostne igre. Nesebičnim in neutrudnim pobudnikom se je posrečilo dobiti razumevanje in podporo ne samo mesta, temveč tudi dežele in kor. javnosti. Grajsko gledališče v Brežah je danes največje in najboljše gledališče na prostem v Avstriji. Umetniška skupina, pri kateri sodelujejo predvsem domači igralci, priredi vsako leto eno izmed vrhunskih ustvaritev svetovne literature. Leta 1950 so igrali Schillerjevega „Wallensteina“, naslednje leto Grillparzerjevega „Kralja Otokarja sreča in pogin“, za tem Goethejevo poemo „Goetz von Berlichingen“, lani Schillerjevega „Viljama Tella“ in letos najpomembnejše delo svetovnoznanega španskega klasika Pedra Calderona „Sodnik Zalamejski“.

BELA OBLEKA NA KOREJI

Pred davnimi časi že so se Korejci oblačili v belo, v znak žalovanja za umrlim vladarjem. Ker pa je narodna žalost za vladarjem trajala trideset let, je bila bela obleka na Koreji nekaj običajnega.

Leta 1910, v časih japonske zasedbe, pa so Korejce začeli nagovarjati, naj se četudi žalujejo, v temno oblačijo. Japonci so namreč trdili, da korejske žene potrošijo letno velikanske vsote denarja za pranje belih oblek. A uspeh tega nagovarjanja je bil nič: Korejci so se izvečine začeli oblačiti po evropsko; prevladala pa je tudi pri tej novi noši — bela barva.

ZAKAJ KRT NE VIDI SONCA

Neka prikupna afriška basen pripoveduje, kako so v času pogubne kuge, ki je neusmiljeno kosila med črnci, poslali krta k soncu, da bi mu to najvišje božanstvo dalo zdravilo, ki naj črne ljudi reši črne smrti. Res je sonce poslancu krta dal koristno zdravilo, ki naj obvaruje ljudi pred pre zgodnjo smrtjo, a s strogim naročilom, da na svojem povratku zdravila nikomur izdati ne sme, pa tudi z nikomur razgovarjati se; če bo krt takšen ukaz prekršil, bo kaznovan, da nikoli več ne bo videl sončne luči.

Pa je krta, ko se je s sončnim zdravilom vračal k umirajočim, srečala hijena. Tako je premetenka silila vanj, tako hinavsko ga je obdelovala, da ji je krt svojo skrivnost slednjič izdal. Hijena se je prestrašila: če

„Sodnik Zalamejski“ — katerega imamo prevedene tudi v slovenščino — je velikansko dramsko delo v stilu tedanjih velikih romanskih klasikov, ki so v glavnem obravnavali in poveljevali pojem „čast in viteštvo“. Toda ta Calderonova drama je prvi primer v svetovni literaturi, da pisatelj povečuje čast preprostega kmeta, nekaj skoraj nemočnega za tedanje fevdalne čase, nekaj nezasiščenega, da bi tudi kmet mogel imeti svojo čast.

Calderon se je rodil leta 1600 v Madridu, bil častnik, kraljev osebni tajnik in pozneje duhovnik. Nekakšna paralelna osebnost torej svojega velikega sonarodnjaka Ignacija Lojole.

Če pogledamo nazaj, je bil Calderon s svojim „Sodnikom Zalamejskim“ velik jasnovidec in učitelj ne samo svojemu narodu, temveč vsem človečanstvu. Grajsko gledališče je z izbiro te drame imelo zelo srečno roko. Prireditve se vrše vsako sredo, četrtek in soboto ob 20. uri zvečer. K vsaki vožnji posebni avtobusi celovskega potovalnega urada.

ne bo več mrtvih, bo vendar od lakote morala konec jemati; lopnila je s svojo šapo po nepredvidnem poslancu in mu iztrgala zdravilo, ki ga je sonce pošiljalo bednim zemljanom. Krt je zapadel kazni: od tistih dob ven in ven rije pod zemljo in sonca ne vidi več. In so zamorci prepričani, da živalca koj pogine, če se prerije iz zemlje in pogleda v sončno luč.

Odmev iz Anglije

Bralka iz Anglije odgovarja Kranjskemu Janezu. Hočeš, nočeš — je že tako, da moram vzeti pero v roko in napisati nekaj vrstic. Malo pa vendar moram pomagati našim koroškim Mickam in Mojcam. Temu Kranjcu tam v Ameriki je zopet treba vest izprašati.

Precej dolgo je že od tega, ko sem brala v „Našem tedniku“, kako je koroške vole obrekoval. To me je že malo dregnilo. Da pa sedaj še naše pridne Mice in Mojece vlačijo za nos, to pa ne gre. Kranjskega Janeza bi bilo treba predvsem vprašati, ali si res še ni našel tam v Ameriki kakšno Mojco, da se zmeraj na Koroško misli. Lepo je od njega, da je pravično priznal, da takrat na Koroškem ni imel dosti grošev, da bi tudi Mojci na Djekšah mogel kupiti srček iz sladkorja, dasiravno ga je tako „trudila“.

Najbrž sedaj v Ameriki tudi nima veliko dolarjev, ker dekletom samo lešnike in svilene rutice obeta in ne okroglega prstana, s katerim bi se dekletom bolj prikupil. Tista Mojca na Djekšah bo največ vedela o njem, saj se še rada spominja, kako

MLADINA PIŠE:

Pismo dekletu

Komaj si pogledala skozi okno mladosti v jasno, rošno jutro svojega življenja! Polna si pričakovanja, ki diha iz tvojih svetlih, zasenjenih oči, iz lepega obraza, iz toplega komaj doraslega telesa. Vse ti je novo in lepo, vse se ti v toplem soncu blešči in narava sama tke in razpenja sinjino in krasote v tvoje veselje. Prekrasno jutro, polno dišečih vonjav in brezkončnih ravnin, sinje svetlobe in zlatih sončnih žarkov se je zate zbudilo in čaka, kdaj boš stopila vanj, razširila krila in se spustila v prvi let. Ritem tvojih korakov je lahek, v rokah nosiš srce, utripajoče v hrepenenju. Oči so ti polne svetlobe in otroškega začudenja, duša ti trepeče zdaj v očeh, zdaj na ustnih in poje v ljubezni, če gledaš ali če se nasmeješ. Lepa si v tem začudenju, lepa si za oblubo, ki jo nosiš v sebi; lepa, ker si polna božjega blagoslova, skrivnosti in neslutene lepote, ker si bogata in jasna kot neskončno nebo v poletnem jutru.

Taka obstaneš pred življenjem, osupla in plaha za vse, kar te neznane čaka. Ne boj se in s preprostostjo stopi naprej. Ustvari si svojo osebnost in ne posnemaj drugih, zlasti doraslih ne. Ne kazi se drugačno, kot si! Na svojo okno postavi cvet, ki raste in diši v tvojem vrtu; ne misli, da velja več kot druge samo zato, ker si lepa, bogata, inteligentna; premoč obstaja samo v dobroti. Ne povzdiguje se nad ostale, ker ti bo tako težko biti zgolj ženska.

Živi veselo, vedro, pravilno. Ne vdajaj se dvomom in ne razmišljaj preveč. Pokaži se vedno veselo in nasmejano, tudi kadar ti bo težko in bi se najrajši zjokala.

Ce se boš čutila močno, ti bo lahko sprejeti življenje z vedrostjo in brez strahu. Veselje je povsod: v tebi, ki živiš v vsaki stvari, ki te obdaja in nad katero se zadovoljno nasmeješ; je v naravi, je v dobrih ljudeh, je v cvetju, ki dehti na polju, v studencu, ki žubori v planini. Ne misli, da te drugi ne razumejo. Kar se v tebi godi, je isto kar se godi vsem dekletom tvoje starosti. Ne išči tega, česar ne boš dobila. S tem zanemarjaš preprosto veselje, ki se ti zdi preveč preprosto, da bi ga sprejela vase in uživala. Ne išči sreče drugod, ko jo imaš celo, nedotaknjeno v svoji mladosti.

Nasmej se ljubezni, ki je ustvarjena zate. Smej se in ohrani svoj nasmech: to se pravi deliti veselje.

V vsem tvojem življenju naj diha harmonija, v tvojih notranjosti še najbolj. Če boš vodila v harmoniji svoja duševna nagnenja, boš ohranila mladost in jasnost. Spoznavaj tako samo sebe in boljše se vsak dan, tudi drugi te bodo potem lažje razumeli. Vem, da te včasih mori žalost in se čutiš samo, zapuščeno, brez cilja, nesrečno; tedaj dvigni glavo, premagaj se in poglej v jasno nebo, nasmej se in zapoj. Začutila boš v sebi moč in mladost in spet boš vesela. Ne bodi osabna, zato ker si mlada in lepa. Postala bi zoprna in nihče bi te ne maral. Ni slabšega dekleta, kot je osabno, in ni je stvari, ki kvari dekleta bolj kot domišljavost in osabnost.

Bodi oliskana in prijazna tudi s starejšimi, naravno in vljudna tudi v vsakdanjem življenju.

Ne misli, da si zato bolj športna in moderna, če ne paziš na vljudnost in prijaznost ki sta temelj olike. Ne govori preveč! Če hočeš, da te bodo opazili, poslušaj z zanimanjem, kar drugi govorijo. S tem jih boš zadovoljila in boš sama postala zanimiva. Spominjali se te bodo s simpatijo.

Pregovor pravi: Mnogi znajo govoriti, redki so tako modri, da molčijo, samo nekateri tako vljudni, da poslušajo.

Tudi obleka naj bo tebi primerna. Nikar ne posnemaj drugih žensk, zlasti ne starejših. Obleka, ki jo nosi ta ali ona filmska igralka, ni zate. Klobuk, ki ga ima gospa X ali gospodična Č, bi bil smešen na tvoji glavi. Zavedaj se svojih mladih let in obleci se preprosto. Izberi si obleke primerne tebi in okoli v katerem živiš. Ne pozabi, da so preprostost, rednost in snažnost glavne zahteve elegancije.

Lahko se šminkaš. Toda vedi, da ne boš zanimiva in iskana, če namažeš svoj lepi obraz s kričnimi barvami. Lepša boš in bolj te bodo opazili, če se ne boš kvarila s kozmetiko.

Ohrani lepoto svoje mladosti. Skušaj postati vsak dan boljša. Skrbi naj te tvoja zunanost in še bolj tvoja notranjost. Iz duše izvira lepota in iz notranjosti sreča in zadovoljstvo. Želim, da bi tako bilo in vas najlepše pozdravljam V. Ml.

je lestvo nosil pod njeno okno. Seveda Kranjc je vse to že pozabil. In kdo ne privošč dekletom zabave na žegnanjih. Saj je vsako koroško žegnanje posebno doživetje, na katero se veseli mlado in staro. In kdo bo zameril dekletu, ki se je uvrstila med procesijo, katera se med streljanjem in petjem pomika, in medtem ta ali druga z bežnim pogledom išče zaželenega Hanzeja ali šimeja. Nemirno ji utripajo srce ob misli, ali ji bo dro namignil po končanih cerkvenih obredih in jo povabil na med ter ji kupil lectovo srce.

Torej, Kranjski Janez, le trkaj na svoje grešne prsi, ker tako narobe sodiš o koroških Mojcah. Za Mice ali Mojece vsak fant rad zmenja tisočak, le če ga ima. Ravno tako bi ga rad zmenjal oni Hanzej, katerega ti opisuješ, pa ga ni imel. Tako mišlim, da je tudi uganka rešena in Kranjski Janez naj ne bi pozabil na svilen rutico. Iz vsega tega pa je razvidno, da je Kranjskemu Janezu vsako deklet vseh, in mene bi bilo kar strah, če bi me kje srečal. Gotovo bi zapel: „Bod' moja, bod' moja, bom lešnikov dal, boš tiste potolkla bom drugih nabral...“

Kar se tiče vremena, je pri nas v Angliji silno neprijetno, kajti sploh ne pridemo iz kožuhov, kot bi se pomlad nekam skrla. — Vse bralce „Našega tednika“ najlepše pozdravlja

bralka iz Anglije.

Delo v sadovnjaku v poletnih mesecih

1. Škropljenje sadnega drevja

S škropljenjem sadnega drevja v poletnih mesecih uničimo v glavnem škrlup, ki na listih in sadju naredi lise in kraste. Tako listje prezgodaj odpade, sad ostane droban, krastov, odpade ali pa kar na drevju gnije. Boljše sorte so za to bolezen tudi bolj občutljive in je v nekaterih letih, kakor bo bržkone letošnje, 80 in več procentov sadne letine popolnoma uničene za prodajo. Pa tudi za domačo uporabo (mošt, marmelade, žganje ali domači kis) je manj vredno. Bolj je mlado listje, bolj je občutljivo za škrlup. Največ spomladnih trossov je bilo uničenih že pri prvem škropljenju. Trose, ki se v poletnih mesecih razvijajo pa uničimo pri škropljenju po cvetju le deloma; zato je potrebno še drugo in tretje škropljenje po cvetju. Glede škropljenja v poletnih mesecih velja pravilo, da naj bi bilo zadnje škropljenje opravljeno koncem meseca aprila ali vsaj prvi teden v mesecu avgustu. Zlasti zadnje škropljenje da sadju trpežnost in ga v shrambi varuje pred gnitjem. — V škropivo po cvetju damo 800 gramov strupenega arzenita, s katerim v glavnem uničimo vse listine zajedalce. Letos je neverjetno veliko goseničjih gnezd po drevju. Iz teh se je izleglo in na dan prišlo stotine gosenic, ki uničujejo liste sadnega drevja ter tudi drugemu drevju ne prizanašajo. Kjer gospodarji pobirajo in uničujejo goseničja gnezda, je hvalevredno in v veliko korist. Marsikje se škodljivci nemo-teno razvija in daleč na okoli obje vse, kar

zgodnje sadje, moramo s škropljenjem prej prenehati, da si sami ne bomo škodovali na zdravju. — Gotovo bodo nekateri oporekali: češ, čemu govoriti in pisati o tem, saj letos ni sadja. Mislim, da je vseeno dobro o tem kaj slišati še od druge strani in za poznejša leta, ko bo zopet sadna letina.

2. Pravilna letna rez sadnega drevja.

Tudi v poletnih mesecih, ko je drevje v polnem razvoju, smemo obrezovati. Dokler se razvijajo listi, porabijo veliko snovi za svoj razvoj. Listi pridno asimilirajo ali osvajajo in si pridobivajo potrebno življenjsko moč in hrano za razvoj listnega, lesnega ter cvetnega popja. Pri obrezovanju je treba gledati na to, da ostane čim več snovi za ta razvoj. Zato je treba odstraniti ali vsaj prikrajšati mladiko, ki raste na račun druge. Pri tem pride v glavnem v poštev pinciranje ali prikrajševanje zelenih vršičkov. Tega smo navajeni v glavnem pri nizko-debelnem drevju, a zlasti pri vzgoji špalirjev ob stenah poslopja, vrtnih ograjah itd. Vsak vrh, zlasti pokoncu rastoče mladike, živi na račun niže rastočih mladik, popja in listja. Ko smo mladiki odstranili vrh, ima spodnji del dovolj hrane za razvoj cvetnega popja. Če bi prezgodaj pincirali, bi iz zgornjih očesc poglone nove mladike, zopet v škodo razvoju cvetnega popja. — Vendar ne smemo pretiravati, če tudi je pinciranje potrebno. Na pincirani mladiki moramo pustiti vsaj 7–8 lepo razvitih očesc.

3. Skrb za pravilno rast sadnega drevja

Četudi smo sadnemu drevju že v jeseni ali v igredi pognojili, opravili zimsko škropljenje in morda po vseh predpisih tri najvažnejša škropljenja po cvetju, ga je še vedno treba negovati, zlasti na novo posajena drevesca. To drevje ima še slabo razvite korenine in rabi vedno dovolj vlage. V suhem poletju je treba vsak teden drevo močno zaliti (dva škafa vode), da se zemlja globoko napoji. Morda smo pustili, da je drevesce cvetelo, kar ni prav. Vsaj sedaj potrgajmo sad, da ne bo v škodo mlademu razvoju novih poganjkov. Kolobar okrog drevesca ne sme prerasti plevel ali trava. Vsaj trikrat ga je treba prekopati.

Zalivanje sadnega drevja z gnojnicjo ima glavni pomen v prvih pomladnih mesecih. Do kresa koristi, dočim pozneje škoduje, ker bi s tem pospeševali rast novih mladik na škodo razvoju cvetnega popja. Tudi mladike bi do jeseni ne dozorele. — Še zelo važno delo v poletnih mesecih bi bila skrb za težko obložene veje s sadjem. Te skrbi pa v letošnjem letu marsikje ne bo in na škodo še za domačo uporabo ne potrebnega sadja.

ogromno večino delavskih rentnerjev ne bo prinesla nobenega zboljšanja. Le redki so, ki se jim bo osnovna renta računana po letu 1945 povišala in še to niso skoro nobeni bivši delavci, marveč po večini le bivši nastavljenici in rudarji, ki so imeli že prej višje starostno zavarovanje. Predvsem bo pri tem razbremenjena državna blagajna, ki je morala za prehranjevalno doklado doplačevati težke milijone. Edino zboljšanje pri vsej zadevi, ki bo res nekako vidno, bo trinajsta renta, ki jo bodo po novi ureditvi izplačevali. To velja za starostne rente in rente zaradi delanemožnosti.

Sorazmerno bodo tudi na enak način povišali neizplačane rente, vendar bo tu povišek različen po času, kdaj se je nezgoda pripetila. Trinajsto rento bodo tu izplačevali, enako kakor tudi rentnerjem zaradi vojne invalidnosti.

Vse te ureditve bodo povzročile pri zavarovalnicah dokaj višje izdatke, država pa si bo mnogo prihranila s tem, da odpade prehranjevalna doklada, ki jo je ona krila. Zato bodo zvišali prispevke za starostno zavarovanje na razne načine. Po eni strani bodo morali delavci in nastavljenici, ki zaslužijo več kakor 1800 šilingov na mesec, plačevati prispevke tudi od tistega dela plače, ki omenjeno vsoto presega, kar do sedaj ni bilo treba. Razen tega so bile do zdaj razne doklade proste odbitke za socialno zavarovanje. Tako so na pr. bile proste: doklade za nadure, za posebno težka, nevarna, umazana itd. dela. Enako ni bilo treba plačevati prispevkov za božične doklade, za trinajsto ali štirinajsto plačo. Vse to v bodoče odpade in bo treba plačevati prispevke od vsakovrstne doklade. Razen tega bodo, kot smo pisali že zadnjič, zvišali

prispevke za en %, za delavce za dva %. Če še pomislimo, da bodo zvišali tudi prispevek v fond za zidanje stanovanjskih hiš (Wohnbauförderungsfond). Želeli bi, da bi bili merodajni bolj odkriti in nam te zadeve jasno povedali. Tako pa se zgublja človek v propagandi, ki ti slika, „da so mali vzroki privedli do velikih učinkov“. V resnici pa je, kot kaže naše zamotivanje, le obratno.

Sicer nas mimogrede „troštajo“ s tem, da je to le prvi korak pred celotno uredit-

tvijo, ki bo — menda kmalu prišla s popolnoma novo splošno postavo za vsa socialna zavarovanja. Kdor pa se je s tem vprašanjem zadnja leta bavil, ve, da so bili pripravljeni že tekom petih let 3 tozadevni zakonski osnutki, vendar postav še niso rodili. Tudi zelo radikalno medicinsko sredstvo Alliranega sveta na Dunaju nič ni zaleglo, ko je ta lani v jeseni enostavno zapovedal, da morajo izginiti vse nemške postav. Potrpežljivosti navajeni državljani pa še upajo, da bodo rodili živo dete.

Našim gospodinjam

Pri molži pazimo na snago

Nikjer se mleko tako ne onesaži kakor ravno pri molži. Z nesnago pridejo v mleko razne škodljive bakterije, glive kvasovke, plesen itd. Ti škodljivci pa so tako majhni, da jih ni mogoče videti s prostim očesom. Vse njih početje in delovanje opazimo že prepozno, navadno šele potem, ko se nam mleko skisa ali drugače pokvari, ko dobimo maslo slabega ali neprijetnega okusa, ko se sir napihuje ali kaže druge napake pri svojem zorenju.

Treba je, da preprečimo kolikor mogoče vsako onesnaženje mleka med molžo. Zato pa moramo predvsem skrbeti za svetle, zračne in suhe hleve, v katerih ima molzna živina suho in udobno ležišče. Molzno živino snajmo redno vsak dan. Ne puščajmo pod njo gnoja in nastelimo ji dobro. Pred vsako molžo osnažimo vime. Molzimo vedno s čistimi rokami v snažno posodo.

Najbolje je, da molzemo pred krmljenjem. Med krmljenjem ali kmalu po krmljenju je v hlevskem zraku vse polno prahu, ki bi lahko prišel v mleko, ako bi tedaj molzli. Pred molžo hlev vsakokrat dobro prezračimo. Tako odide iz hleva zrak, v katerem je polno plinov (amonijaka itd.), ki so škodljivi za živino in mleko. Da se zrak v hlevu preveč ne skvari, bi danes ne smeli manjkati v nobenem hlevu odvodniki slabega in dovodniki dobrega in čistega zraka. Če je vime zamazano, ga najprej dobro obrišimo s čisto slamo, nato pa umijmo z mlačno vodo in dobro posušimo s čisto slamo ali brisačo. Snažno vime je prvi pogoj za zdravo in dobro mleko.

Kuhinja

V zvezi z zadnjim člankom, v katerem smo govorili o bolniški hrani, prinašamo danes nekaj receptov za sladkorno bolne.

Hitro pripravljeno meso za sladkorno bolne. Razgrej 5 dkg masti in prideni zrezano čebulo, ki jo praži 2 minuti, dodaj sok četrte limone, nekaj kapljic magija, sol in ¼ kg na listke zrezanega telečjega ali svinjakega mesa. Duši 10 minut, prilij 2 žlici juhe in, ko dobro prevre, primešaj eno raztepeno jajce.

Vložek za v juho za sladkorno bolne. Mešaj dva rumenjaka, pest drobnorezanega pečene-

ga mesa, sneg dveh beljakov in žlico drobtin. Vse na rahlo premešaj, deni v pomazano pekačo, speci, pečeno zreži na majhne kocke in postavi s čisto juho na mizo.

Šunka z jajcem za sladkorno bolne. Daj kos kuhane šunke na krožnik, vlij na šunko ubito jajce, potresi nekaj zrn soli in postavi v pečico, da jajce zakrckne.

Pijača za sladkorno bolne. Zmešaj ¼ l vode, ¼ l rdečega vina, ¼ l mleka in 2 zrna saharina ter pij toplo ali mrzlo.

toda vi imate skoraj prav: čim bolj izobraženi so ljudje, čim bolj so učeni, tem bolj se zdi, da so nenravnejši, čeprav je gotovo, da mora izobrazba človeka plemeniti, blaziti in izpopolnjevati. Ne boste verjeli, koliko gruntov je v tem kraju prišlo na boben. Če nisem kupil posestva jaz, ga je kupil žid.

„Taki primeri so se zgodili tudi pri nas. Napačna izobrazba je zavedla tudi tukaj kmeta in kmetico na krivo pot. Enečiti so se hoteli z gospodo, dali so se klicati „gospod“ — „gospa“, nosili so se kakor gospoda, jedli kakor gospoda in delali kakor gospoda. Nekaj let je šlo, potem pa se je začel grunt drobiti, kos za kosom, njivo za njivo so prodajali, dokler posestvo ni zginilo, skopnelo kakor sneg na soncu. To pa imam za zločin nad našim stanom, zločin, mimo katerega večjega ne poznam. Nas kmete drže pokonci zemlja, polje, travniki, gozdovi. V tem je naša moč, brez njih smo pleve, nič, veter nas odpihne. Posestvo povečati, to je zasluga in dobro delo, greh pa — posestvo prodati, čeprav vam, gospod knez, kakor vam ga je prodal lhuški Kladiva.“

„Plačal sem mu skoraj dvojno ceno.“

„Vem, dvajset tisoč, čeprav ni bilo vredno. Toda Kladiva ne bi smel prodati, ampak bi moral reči: Vem, gospod knez, da je moje posestvo sredi vaše zemlje in da je to neprijetno vam in vašim strojem in vašim zajcem in vašim lovom, da sem vam vsem in povsod v napoto. Odstopil vam bom svoje, toda od svojega posestva mi ne kje ob strani odrežite drugi, dvakrat večji del in jaz bom popustil. S hvala bi ga obisipali, da je storil tako.“

(Dalje prihodnjič)

Višje rente — višji odbitki

Za rente bodo stopili pri nas zopet novi predpisi v veljavo. Dolgo že govorijo o tem, da so prejemki rentnerjev veliko premajhni in z njimi ni mogoče živeti. Saj je znano, da znaša renta za veliko večino le 500 do 600 šilingov skupno s prehranjevalno in stanovanjsko doklado (Ernährungszulage in Wohnungsbeihilfe). Osnovna renta brez teh doklad pa znaša samo okoli 230 šilingov na mesec.

Rento izračunajo na podlagi vplačanih prispevkov in zato zaviši njena višina od višine vplačanih prispevkov ter od števila let, za katera so prispevke plačevali. Razumljivo je, da pri takem računanju ne pride dosti skupaj, kajti šiling je od časa pred vojno zelo padel. Tedaj je renta 100 šilingov nekaj pomenila. Taka vsota izračunana še na podlagi dobrih šilingov v sedanjih slabih ni nič. Zato so rente že v zvezi s pakti o mezdah in cenah nekoliko zvišali, tako, da pridemo danes na prej omenjeno vsoto.

Omenim naj še, da običajna sedanja renta v omenjeni višini predstavlja takozvano najnižjo rento (Mindestrente), ki jo mora dobiti vsak ne glede na to, da bi pri omenjenem računanju prišli na manjšo vsoto.

Nova ureditev bo postala veljavna prvega januarja. Pri tem bodo osnovno rento iz leta 1945 pomnožili za eno celo in 89 stotink, torej ne za celih dvakrat. Če pomislimo, da je osnovna renta iz tega časa zelo nizka in sicer približno od 179 do 230 šilingov, potem si lahko izračunate, kako malo bo to pomenilo. Saj po tej ureditvi potem odpade prehranjevalna in stanovanjska doklada, ki znaša skupno 259 šilingov na mesec. Zato taka povišica v resnici za

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

GORENČE

Smrt nam letos zelo prizanaša. Saj smo imeli šele v marcu prvi pogreb, ko je pri Sveteju na Ledu umrla nenadne smrti Gutsche Marija. Dne 28. maja pa si je smrt poiskala v fari svojo drugo letošnjo žrtev, in sicer 66 let starega upokojenca Diexa Jožefa iz Sv. Radegunde na Gorenčah.

Pokojni Diex Jožef je bolehal leto dni. Očitneje pa se je pojavila bolezen šele pred pol letom. Imel je namreč raka na želodcu. Rajni se je rodil v občini Legerbuch v šentpavelski fari. V domačem kraju je imel svoje posestvo. Med prvo svetovno vojno in neposredno po njej pa so ga ljudje hoteli imeti celo za župana. To službo je vršil kar celih osem let. Leta 1912 se je poročil s pridno in zvesto Marijo, rojeno Dornig. V zakonu je imel 10 otrok, od katerih so štirje umrli, tri že odrasle sinove mu je vzela druga svetovna vojna. Poleg žene vdove zapuščala pokojni štiri sinove in dve hčerki. Starejši sin Hanz, ki je zaposlen na „Drauerkeru“ v Drumljah je prevzel domačijo pri Sv. Radegundi, ostali sinovi in hčerke pa so zaposleni v Celovcu.

Pokojnik je bil v svojem življenju priden in delaven. Zavest, da je treba preživljati 11-člansko družino ga je stalno spodbujala k vztrajnemu delu. Po naravi je bil vesel in šaljiv. Zato so ga ljudje radi imeli. Čeprav je bil z otroki strog, so ga imeli prav radi in ga spoštovali. Pred letom dni je bil upokojen. Kako se je veselil večera svojega življenja. Toda večni Gospodar življenja in smrti mu je pripravil drugo, lepše in boljše plačilo pri sebi v nebesih. Ko je od Božiča sem vsak dan bolj slabel in je čutil, da ne bo več okrevaj, je sam zaprosil za sv. zakramente, katere je tudi tri tedne pred smrtjo v redu prejel.

Zadnjo nedeljo v maju smo ga ob obilni udeležbi položili k večnemu počitku na pokopališču pri sv. Radegundi. Z velikim avtobusom so se pripeljali k pogrebu tudi njegovi stanovski prijatelji od električne centrale v Drumljah, kjer je bil rajni do zadnjega leta zaposlen kot pomožni delavec. Pokojnika se bomo radi spominjali zaradi raznih dobrih del, predvsem pa ga bomo vključili v našo molitev. Zalujočim sorodnikom, zlasti ženi-vdovi in vsem otrokom pa izražamo globoko sožalje.

Pri nas na Koroškem

ga poročati. Krme je dovolj, če jo bomo mogli srečno spraviti.

RADISE

V nedeljo, dne 11. julija t. l., obhaja naš prečastiti gospod župnik Ludovik Jank srebrni jubilej mašništva. Ta farni praznik bomo obhajali združeno s prvim sv. obhajilom naših malih, ki bo dopoldne med slovesno sv. mašo, med katero bo tudi slavnostna pridiga. Popoldne ob pol 3. uri pa se bomo zbrali v farni dvorani zopet k združeni proslavi srebrnega jubileja in materinskega dneva. Na sporedu so: čestitke, petje, govor in igra: „Dve materi“. Vse iz bližnje okolice prisrčno vabimo, da se udeležijo slovesnosti našega velikega farnega praznika.

Neudörfler

LIPA NAD VRBO

Na medicinski fakulteti v Ljubljani je promovirala za doktorja celokupne medicine Marica Reichmannova, p. d. Jesenikova v Lipi nad Vrbo. Čestitamo!

SVEČE

Pred kratkim so pripeljali iz Dunaja dva nova zvonova. Starejši farani pač ne morejo pozabiti velikega zvona, katerega je imela farna cerkev sv. Lamberta v Svečah pred prvo svetovno vojno. Glas tega zvona se je slišal do humberškega gradu, torej skoraj po celotnem Spodnjem Rožu. Tako velik zvon so si zopet želeli, mlajši pa so pritrili: „Svetemu Lambertu naj se vrne čast, ki jo je užival tako dolgo, dokler mu niso vzeli med prvo svetovno vojno veličasten zvon.“

Blagoslovitev obeh zvonov se bo vršila v nedeljo, dne 11. julija ob 9. uri dopoldan. Svete maše se bodo brale že od ½ 7. ure naprej. Slavnostno pridigo bodo imeli mil. g. prošt Benetec iz Tinj. Na to slavo vabimo vse kristjane od blizu in daleč, še prav posebno iz sosednjih far: Bilčovsa, Št. Janža in Podgorij.

Za nedeljo, 18. julija, pa povabimo vse rojake iz Roža, Podjune in Zilje na novo mašo preč. g. Francija Potočnika, ki bo 11. julija posvečen za mašnika v Solnogradu. Gospod novomašnik je vstopil v bogoslovje pri redovnikih Srca Jezusovega. Zato je dobil redovno ime pater Janez.

Primicija bo v fari Sveče, dne 18. julija ob ½ 9. uri dopoldan. Ker je to edini no-

vomašnik na južnem Koroškem, uporabite to priliko, in pridite po novomašni blagoslov.

ST. JAKOB V ROŽU

Mesec dni nam je prizanašala smrt, a zato zdaj tem bolj boleče posegla v mlado Učazovo družino v Srejah ter ji odvzela mladega gospodarja Hanzeja Rasinger. Ob grobu 25-letnega sina žaluje mati — in po komaj treh letih srečnega skupnega življenja se solzi mlada vdova, le enoletna Anica še ne dojemajo trpke žalosti. V soboto, 26. junija t. l. smo ga položili na domačem pokopališču k zadnjemu počitku. Ob strani svojega, pred petimi leti umrlega očeta, naj mirno počiva!

Pokojni je bil veren družinski oče, kot farni odbornik skrben za lepoto naših cerkva, veliko je osebnostno žrtvoval pri popravilu podružnice sv. Jederti, v bolnižni ostal bogu vdani in tako zgodaj dozorel v žlahten

Disarniško pohištvo

sad, da ga je Bog lahko spravil v svojo blaženost, nam v opomin, da tudi mladost ni zavarovana pred smrtjo. Sožalje vdovi in materi pa naj se izpriča s sosesko pomočjo, ki je bosta potrebni!

Isti teden je doletela Nemčevu družino v Veliki vasi velika nesreča: gospodinja Lizi je dobila desno roko v rezalni stroj (Futterschneider) in zgubila štiri prste. Sočustvujemo z njo in družino. Razumemo njeno tožbo v trenutku nesreče: Moj Bog, kako pa bom delal! Namesto na Višarje, je morala v bolnico.

Te dni so odpeljali v bolnico tudi Motazovo mamo. Želimo, da kmalu ozdravi in se zdrava vrne med svoje malčke. Saj je Tonček kot Andrejček le v igrici poslal balonček spozdravi za mamo, ki mu je prežodaj umrla. Štikrov dobri ata se je vrnil iz bolnice. Sam Bog bodi zahvaljen, da ga je ohranil številni družini. Naj se ne sili k delu, da se utrdi!

Da pa ne bodo le žalostne novice, naj še neko veselo sporočimo! 22. junija je na dunajski univerzi promoviral Karl Pintar, domačin, za doktorja vsega zdravilstva. Novemu doktorju, vedno prijaznemu Karlu iskreno čestitamo, tembolj ker si je le z izredno vztrajnostjo in žrtvijo priboril zdravniški poklic; pa tudi njegovi materi, ki je sina v tako revnih razmerah doštudirala.

† Franc Kovačič

V ponedeljek, dne 28. junija t. l., se je pri delu na stroju smrtno ponesrečil gosp. Franc Kovačič, p. d. Andrej v Podjerbergu.

V svojem lastnem podjetju je ravno delal pri rezalnem stroju, kjer ga je poiskala smrt. O poteku nesreče ni točne slike, ker v trenutku nezgode ni bilo nikogar v delavnici. Ko so ga našli, je ležal na tleh s prerezano glavo.

Kot blisk se je raznesla ta grozna novica po vsej okolici in prihiteli so sosedje, da tolažijo ženo in otroke, da pomagajo, kjer je bila pomoč potrebna, da molijo za dušni blagor pokojnega. Že na mrtvaškem odru so rajnega obiskovali njegovi znanici.

Na dan pogreba pa se je zbrala na Andrejevem domu ogromna množica ljudi od blizu in daleč. Prihiteli so domačini, prišli so Slovenci iz vseh delov Roža. Šola v Št. Ilju se je z učiteljskim zborom polnoštevilno udeležila pogreba, glavna šola v Vrbi je bila zastopana z enim razredom.

Obdan od cvetja je ležal rajni Andrej na svojem domu, dokler ni prišla ura zadnjega slovesa: „Oj hišica očetova, zdaj se ločiti morava!“ kakor je imel zapisano na pročelni strani svojega doma.

Žalni sprevod je vodil domači župnik g. Kanauč, pevski zbor pod vodstvom g. Pavla Kernjaka pa je na domu zapel pesem v slovo. Spremili smo Franceta Kovačiča na šentiljsko pokopališče in ga tam po maši za dušniki položili v družinsko grobnico. Ob grobu je govoril g. župnik o vzornem družinskem življenju rajnega, o očetu, ki je vzgajal svoje tri fante v dobre kristjane in zavedne člane svojega rodu, govoril je o

SKOFIČE

Zopet se javljamo iz Skofič. Do sedaj smo rili po zemlji kot krt, z današnjim dnem pa smo delo končali in lahko poročamo. Napeljali smo vodo preko Paprača v Skofiče. Lansko leto smo mi Klopčanom posredovali električno luč, pa so se ti letos oddolžili in nam dali vodo. Kakor je n. pr. Plajerjeva voda dobra, je nam ta — dostavljena le šele „za knajpanje“, ne pa pitna. Ni nam treba uporabljati mila, ker vsebuje ter. Hvaležni bodo za to občini oni, ki oskrbujejo in negujejo grobove na pokopališču. Sedaj imajo nadomestilo za odvzeto vodo ob župnišču. Zaenkrat je še zastoj. Toda, kakor slišimo, se bo meseca avgusta uresničila prerokba starih ljudi: Tedaj bo hudo na svetu, ko bodo morali plačevati tudi vodo. Mislim, da bomo tudi to žrtev doprinašali, če bomo imeli le dobro vodo. O, da bi bila res tako dobra, da jo bomo raje pili, kot vodko, da ne bo treba hodiškemu kričanju govoriti o nas med svetom. Mi pa smo o tem osveščujočem in ozdravljajočem sredstvu že prepričani, zato smo ga veseli. Večji del naših studenčnic, ki se ob suši pošuš, vsebuje apno, če ne še kaj drugega. Prav iz srca pa se ne moremo še veseliti, ker je te velike „milosti“ postalo deležno nekako 20 hiš. Le ena pipa je za skupnost na razpolago. Postavili so tudi 6 hidrantov: 4 v Skofičah, 2 v Papračah. Tako bo vsaj v primeru požara preskrbljeno za vodo. Upamo, da bodo vsi oni, ki morajo sicer soplachevati, pa vode ne morejo napeljati, smeli zaje-mati pri hidrantih. K vsemu pomnoženemu delu v poletju so morali vsi posestniki po

sedaj CELOVEC-KLAGENFURT
Wulfengasse 6, telefon 58-82

storjenem delu — večkrat v trdo noč, ali v ranem jutru voziti vodo iz edinega skupnega studenca. Ta edini pa je že sedaj postal osamljen invalid. „Zamorec“ je svojo dolžnost storil in sedaj se ga nihče ne usmili.

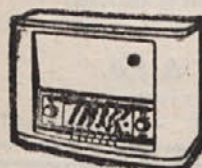
Še nekaj o porokah...

Gospod je nekaj vodo spremenil v vino, mi smo se skoraj ravno tako začudili, ko smo na cerkveni deski brali oklic Ožganovega Hanzija. Kmetija je res že potrebovala gospodinje. Upamo, da bo mlada, krepka, Mici Černic, podpirala tri vogle pri hiši v sporazumu z vsemi domačimi, in da bo uporabljala sredstvo, ki veže družino v eno nerazdružljivo enoto: sv. rožni venec. Pri Hanziju je ravno tako izgledalo, kot da se ne bo nikoli oženil, prav tako pri Tereziji Poglič. Trezi ima lepo, četudi odgovorno službo pri deželni vladi. Pametna in treznomisleča, si je izbrala ravno takšnega življenjskega sodruga. Tako so vsi pogoji dani, da bo zakon srečen. Pri tej poroki je podel „Selanka“ iz Celovca „Ave Mario“. Selovala je še druga Celovčanka in domači pevski zbor. Ti dve poroki nam dajeta nado, da se bodo ojunčili še oni, ki že leta in leta „cincajo“ in se ne morejo odločiti, čeravno je že skrajni čas, da uravnajo družinske razmere in da si izprosijo božjega blagoslova na skupnost.

...in pogrebih

Bela žena pa je do sedaj kar po vrsti pokosila polovico, to je 4 od nad 80 let starih. Najprej Kocijana v Skofičah, 84 let. Sedaj počiva poleg žene, ki ga je prehitela kar za 30 let. Trudapolno je bilo njegovo življenje in kdor ga dobro pozna, ve, da je bilo njegovo dušno trpljenje hujše od telesnega. Za njim se je uvrstila stara Pesnica. Imela je mirna stara leta. Domačini so gledali na mater v vsakem oziru. Bila je blaga, verna žena, katere največje veselje je bilo, da je vsaj en sorodnik postal duhovnik. Srčno je želela, kar se je tudi zgodilo, da se je ta — Pavle Zablatnik — udeležil njenega pogreba. Kot tretja so umrli Jaklnova mati, 85 let stari. Zadnji čas so bili priklenjeni na postelj. Pridna in delavna so bili kot mravlja. Še na postelji so se držali načela: moli in delaj. Globokoverna, zavedna, značajna žena. Do konca so se poglobljali v verske resnice in se v zavesti odgovornosti usmerjali po teh. Bili so tretjerednica in v več bratovščinah, apostolski delavci, kakršnih sedanji čas potrebuje. Njih zgled bo vplival preko groba. In kot zadnji je odšel od nas Jožef Perdacher, p. d. Zepej iz Holbič, dobro spreviden pred večnega Sodnika. Na zadnji poti ga je spremljala skofiška in holbiška požarna bramba z godbo. K tem štirim se je pridružila skoraj nenadoma štiri mesece stara županova hčerka Margrid. Vsem zaostalim naše sožalje!

Akcijska za električne naprave

Radio-aparati, mlini, drobilniki, elektromotorji in vse druge gospodarske in gospodinske električne gospodinske električne stroje in električne naprave najceneje in pod ugodnimi pogoji v zalogi električnih strojev

Johan Lomšek
ŠT. LIPS, Post EBERNDORF

SUHA

37-letni kmet Pavel Hollauf je bil sredi meseca junija z dvema konjema na polju. Konja sta se splašila in sta ušla. Pavel Hollauf pa je pri tem dobil po telesu hude poškodbe.

ST. VID V PODJUNI

Zadnjo nedeljo v majniku je bila v Št. Primožu poroka Micke Cepic in Fridlne Kaiser iz Malčap. Dne 14. junija pa sta se poročila Grетка Sienčnik, Hohnikova iz Mokrij in Kozlov Bertl v Spodnjih Vinarah. Novoporočenima paroma vso srečo na njihovi življenjski poti.

Dne 21. junija smo pokopali Simona Richterja, Cirkovnikovega očeta v Št. Vidu.

V Mariboru se umrl meseca junija Andrej Plajer, doma iz Podsinje vasi. Ob hitlerjanskem vpadu v Jugoslavijo je bil tajnik v Dravogradu, odkoder so ga nacisti odvedli v geštapovske zapore. Ko so ga končno izpustili, je po daljši brezposelnosti prevzel službo občinskega tajnika v bivši naši občini. Zaradi bolehnosti se je po končani vojni umaknil v Maribor, kjer je prejemal pokojnino. Rajni Andrej Plajer je zapustil v starosti 56 let ženo in hčerko Vido, ki je lani končala učiteljske.

Rajnika večni mir in blag spomin!

Dne 20. junija smo obhajali Vidovo nedeljo ob jako lepem vremenu in razmeroma precej slabi udeležbi pri obhodu. Vzrok temu so bile večinoma verske prireditve v skoraj vseh okoliških župnijah.

Dne 17. junija nameravamo romati z našim gospodom župnikom v Marijino Celje. O vremenu in letini ni kaj posebne-

Korošci in Korošice!
OBIŠČITE

beljaška žegnanje in ljudska veselica

v Beljaku-Villach
OD 10. DO 18. JULIJA 1954

Mesto Beljak v veselem in prazničnem razpoloženju

Hodiš te dni po Beljaku, ne slišiš drugega kot več ali manj duhovito kramljanje o njihovem žegnaniu in o njihovem veseličnem tednu. Trgovski svet pa ve mnogo povedati o obrtniški razstavi ob priliki tega tedna. Prav imajo Beljačani, če si mnogo obetajo od prireditev med 10. in 18. julijem. Kaj vse tudi je na sporedu! Pričelo se bo z ljudskim rajanjem v soboto in nedeljo, nadaljevalo z raznimi športnimi in folklornimi sporedi in za resne, poslovne ljudi pa bo zanimiva razstava, katere se udeležuje nad 350 domačih in inozemskih tvrdk.

Prireditelji, organizatorji in idejni očetje, njim na čelu g. dipl.-ing. Maas, so sestavili spored in spravili v tek organizacijo, katere koristne sledi nateči po vsej Avstriji, ne samo po Koroškem. Po vlakih in avtobusih so obešeni letaki, potovalni uradi zbirajo prijave za udeležbo na tej svojevrstni koroški prireditvi. Tisoči in tisoči se pripravljajo na obisk beljaškega tedna. Združeno bo

zabavno, prijetno, tekmovalno in koristno s poučnim. Veliki sprejema narodnih noš, simbolične zgodovinske skupine, plesna tekmovalja, koncerti godb na pihala, prekrasni ognjemeti, motorne dirke itd. K vsemu temu popusti na železnica in avtobusih za udeležence iz drugih krajev. Beljaški teden bo prireditev — zlasti če ji bo naklonjeno lepo vreme — ki bo temu idiličnemu, k napredku strmečemu mestu dala še večjo privlačnost.

Predstavljamo znane in ugledne beljaške tvrdke:
Avto-hiša IG. WEDAM v Flussgasse:

To podjetje razstavlja na sejmu traktorje tovarne Steyr-Fiat. Ti stroji so nedvomno velika želja marsikaterega kmeta in podjetnika, saj nadomestijo toliko delovnih sil človeka in živali. Wedam razstavlja traktorje za poljedelstvo, cestno gradnjo in gozdarstvo. Dve vrsti sta na ogled, večji in manjši. Vsi so najnovejših modelov z Diesel-motorji. Zastopstvo za te in vse nadomestne dele ima avto-podjetje Wedam.

Tovarna in prodajalna pohištva KULTERER v Italienerstrasse 1

Veliko veselje in mnogo zanimivega vam nudi obisk pri tej tvrdki. Od otroškega vozička do najmodernejših spalnic ali jedilnic vam je na ogled vse, kar si srce požel. Tu je pohištvo iz mehkega ali trdega lesa, poceni in najboljše kakovosti, pripravno za privatno stanovanje kakor tudi za tujske sobe. Poleg pohištva, ki je na ogled v prodajalnih prostorih, si more vsakdo ogledati še veliko zalogo spalnic, jedilnic in kuhinj v velikih skladiščnih prostorih. Vse je zelo dobre kakovosti, za kar jamčijo 50-letne izkušnje te tvrdke na polju izdelovanja pohištva. Tvrdka Kulterer je ena izmed redkih, ki je bila za svoje odlične izdelke odlikovana z zlato medaljo. Kulterer-pohištvo je povpraševano ne samo v Beljaku, temveč po vsej Avstriji in tudi v inozemstvu... Tudi iz vrst naših čitateljev smo slišali pohvalne izjave o nakupih pri Kultererju.

ORTOPEDSKA DELAVNICA
bandagist, urad za dobavo bolniškim blagajnam
FRANZ TRAUNER
CELOVEC-KLAGENFURT
Lidmanskyygasse 22 — Telefon 47-88

IKOFLEX Ia
Novar 3.5 — Prontor Sv šil. 1701
PhotoKofler
VILLACH

Prosimo, obiščite neobvezno tudi strokovno trgovino za hišo in dom,
LODRON
Strokovna trgovina za vaš dom
Beljak-Villach, Lederergasse 12
Lodron prinaša pregrinjala vseh vrst.
Lodron prinaša tudi posteljnino, kovtne, modroce in posteljno perilo.
Lodron prinaša tudi preproge, tekače, podloge za tla v največji izbiri.

Pisane poletne obleke šil. 33'80 v trgovski hiši BRUNNER celovec-Klagenfurt

Voljo živo da SCHLEPPE-PIVO

Dvokolo ZASTONJI

Prihodnje dni bo pri tvrdki

TRUPPE & ERMANN

BELJAK — VILLACH, Widmann gasse Nr. 41
vogal Kirchenplatz — v prodaji 2500,— to dvokolo. To kolo dobi srečni kupec ZASTONJI! Če torej kupujete dvokolo, ga kupite pri Truppe & Ermann, ker ga lahko dobite zastonji!

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
PRECHTL

Od 9. do 12. 7.: „Fremdenlegion“
(ni za mladino)
Od 13. do 15. 7.: „Moulin Rouge“
(barvni film, ni za mladino).

STADTTHEATER
Od 9. do 12. 7.: „Toms Abenteuer“
Od 13. do 15. 7.: „Die Spur führt zum Hafen“

Posebna ponudba

Izgotovljene obleke S 50,—
Damske garniture S 22.40
Predpasniki z naramnicami S 18.20

L. MAURER

Klagenfurt, Alter Platz 35

Ze za 50,— šil. mesečno moderni radijski aparat RADIO-ELEKTRO
Ing. F. Jabornig, Klagenfurt, Völkermarkter Platz Nr. 9.

H. Unterdörfler

Gradbeno in pohištveno mizarstvo
Beljak, Widmann.

poceni — tudi na obroke

Blago za pohištvo, gradl za blazine, oprtnice, motvoz, umetno usnje, afrik, juta, dekoracijsko blago najceneje pri NEDELKO, Celovec, 8.-Mai-Strasse 11.

Naslonjači, vrtno pohištvo, predpražniki iz kokosa, suha roba, krtače, metle vseh vrst, otročje igrače, samo v strokovni trgovini
KORENJAK, Celovec, Benediktinski trg

Sprejem krščansko, samostojno žensko, veselega značaja, ki bi hotela biti zvesta in zanesljiva družabnica v malem novem domu pri trdo preizkušeni izseljenki. Naslov pri „Našem tedniku“, Celovec Viktringer Ring 26

Hladilne omare, pralni stroji, elektro-akcija do 25 mesečnih obrokov. Brez podražitve, dostava zastonji! Radio UHRMANN, Celovec-Klagenfurt, St.-Veiter Strasse 140.

Pralni električni stroj na posodo. Pralni dan ena zabava. 8.— šil. za eno uro. Vse električne predmete najceneje „Ingste“. Celovec-Klagenfurt, 10.-Oktober Strasse 4. Telefon 24-42.

Moške delovne obleke šil. 79.—
Angleške hlače šil. 55.—
Moške srajce od šil. 35.— naprej
STOFFSCHWEMME, Klagenfurt, Marktplatz.

Štedilniki s centralno kurjavo (gretje sobe iz štedilnika). Štedilniki s kotli na pritisk, štedilniki z bakrenimi kotli, domače krušne peči, dvonadstropne s prekajevalnico s kurjavo na les ali elektriko, Sepp Krobath, gradnja peči in štedilnikov, St. Vid na Glini — St. Veit a. d. Glan, obisk in ponudba brezplačno.

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

OCALA!

Optik Fessi

BELJAK-VILLACH
Bahnhofstrasse 3

Modroci, tapcirano pohištvo poceni ter dobro samo pri proizvajalcu Ortner, Beljak, Widmann-gasse 31.

Sončna očala
od optičnega mojstra
BUFFA jun.
Celovec, tel. 55-30
Obstplatz 3

Usnjeno oblačilo samo pri proizvajalcu Wernisch Friedrich, Beljak, Italiener Strasse 22. Kvaliteta odloča!

PKW-LKW-Raupenschlepper

Dobavimo takoj v najkrajšem času.

Za vsakega primerno vozilo. Posredujemo ugodne priložnostne nakupe vseh rabljenih vozil.

Für jeden das passende Fahrzeug.

Preise konkurrenzlos. Günstige Zahlungsbedingungen. Wir vermitteln günstige Gelegenheitskäufe.

AUTOHAUS IG. WEDAM & CO. VILLACH, Tel. 44-41

Naše desetletne izkušnje in naše strokovne moči so vam na razpolago.

POHIŠTVO

za dom in vrt, pisarne in pensone po ugodnih cenah pri

HIŠA POHIŠTVA

KULTERER

BELJAK-VILLACH, Italiener Str. 1

Tel. 60-24 • Lastne delavnice

Kolesa, motorji, različni štedilniki, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znani celovski mehanični delavnici

Zanesljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.

Johann Novak

MEHANIČ IN KLUČAVNICAR

KLAGENFURT, Feldmarschal-Konrad-Pl. 1

URADNE OBJAVE

FINANČNA DIREKCIJA ZA KOROŠKO

Monopolna uprava za Koroško sporoča:

Razpisane so sledeče proste trafike:

Bistrica v Rožu, št. 34,

Simitz št. 11, občina Albeck,

Podgrad št. 2, občina Škocjan,

Beljak, glavni kolodvor, peron 1, z ambulantno prodajo na drobno pri vlakih in na peronih glavnega kolodvora Beljak.

Prošnje za podelitev je treba vložiti na predpisanih tiskovinah najkasneje do 31. julija 1954, do 12. ure opoldne pri Deželni finančni direkciji (Monopolna uprava) za Koroško v Celovcu, Dr.-Hermannsgasse 3, II. nadstropje, soba 56.

Naslednja pojasnila dobite pri pristojnih finančnih uradih (Verbrauchssteuerabteilungen und Steueraufsichtsstellen), kjer so vam na razpolago tudi predpisani formularji za prošnje. Poleg tega so razvidna natančnejša navodila iz tozadavne objave na uradni tabeli v krajih zasedenih trafik na pristojnih občinskih deskah.

OTVORITEV GOSTILNE!

Gostilna „Valentin“, Klagenfurt, Miestalerstr., nasproti „Rudolfskaserne“ je prenovljena in zopet odprta. Negovana vina in druge pijače, dunajska kuhinja, sprejemamo abonente, odlična postrežba. Za bogat obisk prosita najemnika Isabella und Walter MÜLLER

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja, 11. 7.: 7.00 Duhovni nagovor. 7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 12. 7.: 14.30 Poročila, objave. 14.40 Za kmeta in gospodinjno. — Torek 13. 7.: 14.30 Poročila, objave. Zdravniški vedež: Skrivnosti naše prehrane. 14.45 Za uho in peto... 18.30 Poje zbor gospodinske šole iz St. Ruperta pri Velikovcu. — Sreda 14. 7.: 14.30 Poročila, objave. 14.40 Ura pesmi. Poje Sonja Draksler. — Četrtek 15. 7.: 14.30 Poročila, objave. 14.40 Slovenske pesmi poje zbor Slovenske Filharmonije. 18.45 Za našo vas. — Petek 16. 7.: 14.30 Poročila, objave. 14.40 Od pravljice do pravljice. — Sobota 17. 7.: 8.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — Nedelja 18. 7.: 7.00 Duhovni nagovor. 7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

Namizne in stenske obloge v veliki izbiri, poceni strešna opeka, prvovrstna kvaliteta, steklena volna in ves gradbeni material vedno na zalogi in hitro dobavljiv

L. Eizenberger & Co.

KLAGENFURT — CELOVEC

10.-Oktober Strasse 19 — telefon 25-97

SLOVENEK, KATOLICAN V KANADI, star 28 let, želi spoznati Slovenko od 19. do 23. leta zaradi ženitve. — Dopisi pod „Poštena žena“ na „Naš tednik“.

29 LET STAR SLOVENEK V KANADI želi spoznati Slovenko v starosti 19 do 23 let. Dopise pod „Pošteno dekle“ na „Naš tednik“.

ZAHVALA

Ker ne utegnemo, da bi se vsakemu posebej zahvalili za vse dokaze pozornosti in sožalja ob priliki smrti našega moža, očeta in brata,

Franca Kovačiča

se na tem mestu najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so spremljali pokojnega na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo preč. gospodu župniku Kanaufu za tolažilne besede na grobu, g. Janku Janežiču in g. Lovru Kramerju za globoke poslovilne besede. Zahvaljujemo se pevskeemu zboru pod vodstvom Pavleta Kernjaka, šolskemu vodstvu in vsej šoli v št. Ilju in Vrbi, ki so s šolarji izkazali zadnjo čast našemu Francetu.

Vsem sosedom, ki so nam pri tej neizmerni žalosti pomagali, pa izrekamo iskren: Bog plačaj.

DRUŽINA KOVAČIČ

Vsi na noge in v trgovsko hišo Umshaden Celovec am Fleischmarkt, kjer je vse najbolj poceni!

List izhaja vsak četrtek. — Naroča se pod naslovom: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. — Naročnina mesečno 4 šil. za inozemstvo 4 dolarje letno. Odpoved za en mesec naprej. — Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik Albert Šadjač. — Tiska tiskarna Družbe sv. Mohorja, vsi v Celovcu, Viktringer Ring 26. — Telefonska številka uredništva in uprave 45-58.